

Timòtewà

tò Pòlò andí ɔyò rí kisé nǎ bhàrɔwà

Yàrí bhàrɔwà ò ì nòtù ádròdrò dhu tí dhu

Yàrí nǎ ɔyò rí kisé nǎ Pòlò andí Timòtewà tò bhàrɔwà. Kándí ka imbi ò ndí ndí'í Romà tó kígò ò rórò (1.16-17), íkyèrò kàbhà ove-dhò ùbhà ndí rórò. Kùni dhu nǎ inzà òtrò idho ò pbiñ ò ádròdrò ale ràrì ndàbhè àbhè kohò ndí Krístò ndí ndá'ù dhu-okú dò rò (4.6-7). Obhó tí, kórò kà t'òdhína náatsè, 'ùbhà ka atdíró. Pbéte Lukà, ádrèngbà mèngangà kèlè atdíró nǎ ndí inzà ka nùbhà. Nǎ Pòlò ala dhu yà adzi ò ndí ndónzina idho riku wà, nǎ ndí nùbhà dhu ràrì ndí ndóvè dhu kèlè. Ndi dhu-okú dò rò nǎ ndí kàzè ndàndí bhàrɔwà tdítdò Timòtewà tò kà-afí ndí ndopé tí nǎ, idhùnà nyú tí kàzè ka nídhuní. Yàrí bhàrɔwà-dzidò, Pòlò adè nzá ngàtsi dhu àndi tdítdò.

Ndi bhàrɔwà ò, Pòlò azè atdítdò dhu ní'í Timòtewà ràkà ndìrà tina ò, kà ràkà ndidè pòtsò pbiñdà a'uta ò, yà ndí nyú ndí ndidè dhu bhèyi. Kàvò dhu átò kà ràkà ndàmbe àrà dò angyi tí Yèsù bhà Ídzi Màkùrè t'únòta nà, ìmbà kavu róná. Ndirò kàtí kà ràkà ndàndà nga mbèyi yà inzí rí ndàkò Ídzi Màkùrè nà dhu nà. Pòlò isé átò dhu nǎ ndàtí ndí rúgyè ìla, ndirò ì ràrì 'òtù Ádrèngbàlè Yèsù nà inzà òtrò idho ò. Nǎ, Yèsù ná'ù ale ràkà ndònzí dhu ndí bhèyi.

Bhàrɔwà-nyèti ka kóhù tí dhu

- Bhàrɔwà-dòkpa (1.1-2).
- Pòlò rí Timòtewà àvì ìnzí nyina rìwè Ídzi Màkùrè t'únòta-okú dò rò dhu (1.3-18).
- Pòlò rí Timòtewà àvì ràdì Yèsù Krístò bhà mùnowi kèlè tí dhu (2.1-13).
- Pòlò rí Timòtewà àvì rí'í Kàgàwà bhà obhóná ɔte èno rí otùna ò indrù tò ale tí dhu (2.14-26).
- Pòlò rí Timòtewà àvì ròdò ndí mbèyi yà adzi ò dhu-tsè rí ndindù ndíndí ndodí tí ndí ònà idho ò atdídhéná ale í'iya nà nzére mètso rò rò dhu (3.1-9).
- Pòlò rí Timòtewà àvì rànge pbiñdà òfò-owù dhu ndirò ràpba afina fìndà ndí ndúdhe Ìlìlè Andítá mànà rò dhu (3.10-4.8).
- Pòlò rí àkàkà Timòtewà rònzi dhu ríku dóná rò dhu òvò kà tò dhu (4.9-18).
- Pòlò rí indrù òvì bhàrɔwà ríku dóná rò ovita ní dhu (4.19-22).

Pòlò rí Timòtewà nóvì dhu

1 ¹ Ima Pòlò, ima nǎ Yèsù Krístò bhà uvitatále, Kàgàwà óvò ima ndí kasu tò nídhuní. Kìvì ima ndíndí ma movo tí Yèsù Krístò ka kà'ù rò ka kábàna ípìrònga tó làkà indrù tò.

² Timòtewà, ma mí yàrí bhàrɔwà àndí indè. Inyi nǎ idhùdu a'uta-otù ò, atdítdò ma mózè ale. Àlè t'Ábanà Kàgàwà mà, àlè tó Ádrèngbàlè Yèsù Krístò mànà náká 'itè fíyò ídzìnga indè, 'àbà izè dèné, 'adè nyabhè nyadi màrèngà ò.

Pòlò rí Timòtewà-afí àbhè ròtsi òbì Kàgàwà bhà kasu tò dhu

(Kas 16.1-3; Èfe 1.3-7; 2Tè 2.13-15; 2Tì 2.1-12)

³ Ma màbhè òtsò Kàgàwà tò okúnú dò rò. Ma marí kà-kàsè ònzi Ìlìlè afídu nà, abhúdu náanzí ka dhu bhèyi. Bilínganà, adyíbhengá màtí ndirò kùbhingá màtí ma mí mìtsò rò, ma marí nzí àdì inzà ma màtí ɔvòne rórò. ⁴ Àlè kí àlè ùbhà rò nyí nyadzí tí dhu ma mìrè rò, atdyúdu rí'í atdítdò, àlè ràla àlè-ngbò tdítdò, ndíndí idhèdu ìka tí ndí atdítdò. ⁵ Ma mìrè kórò afínú nyú nà nyí nyá'ù Ádrèngbàlè Kàgàwà tí dhu. Ndi a'uta nǎ yà angyinà rò fýànú-tsánú

Lòyisì mà, fyanù Èwùnikè màna nfi'ì nà a'uta-tiddò. Ní, ma mà'ù dhu nyi nyú mà, nyi rârî'ì inè ndi a'uta nà átò.

Ídzi Màkürù-okú dò rò ka kí àpè àbà dhu

⁶ Wò dhu-okú dò rò ní ndi, ma mònzi nyi nyigbè nyunutsi arí'ì Kàgàwà bhà perè-ngbò. Ndi perè nyi nyabà yà otsúdu ma mēli dēnù nínganí. Nyi nyākà nyigbè kà-ngbò dhu ní, ⁷ Kàgàwà íbhò àlè tó Ìlílà-Alafí ní nzi indrù àbhù rí rónzì odo Alafí. Pbetù kìbhò ní àdràngbànga tó obi tó, àzè tó, ndirò inga nõfò dhu bhèyi àlè kóko ní Alafí.

⁸ Nírò, nyi nyākà nzá nyinù rìwù àlè tó Ádràngbàlè Yèsù dó nyi nyí dhu àwè indrù tó rò, ndirò nyinù àkà nzá ndiwè okúdu dò rò, yà kókú dò rò ka kósò ma rò. Pbetù, nyi nyākà nyabà àpè Yèsù Krístò bhà Ídzi Màkürù-okú dò rò, àdhàdhì ma mí kàbà dhu bhèyi. Nyi nyí i àpè-dzi òndù Kàgàwà ràbhùna indè àdràngbànga tó obi ní. ⁹ Ka ní ndi àlè nígù, ndàdè àlè ùnzì ndíni àlè koko tí pbindà ìlílà ale tí. Kónzì ndi dhu, ìnzì ní ídzi dhu àlè kónzì dhu-okú dò rò. Pbetù kónzì ka angyangyi ndi ndudhé ka, ndirò yà ìnzà ndi ndapè yà adzi ònzì rórò ndi ndazè nditè pbindà ídzinga àlè tó Yèsù Krístò-otù ð dhu-okú dò rò.

¹⁰ Ndi ídzinga Kàgàwà nítè wà àlè tó kòmbí, yà àlè tó Ògùba Yèsù Krístò níra àhù yà adzi ð rò. Kítò ove-obi, ndàdè dhòdhòdhóngà tó ípiróngà tó otu nítè indrù tó, Ídzi Màkürù-otù ð.

¹¹ Ní, Kàgàwà fli ima ndi Ídzi Màkürù t'únotatále tí, uvitatále tí, ndirò màlimò tí. ¹² Ndi dhu-okú dò rò ní ndi ma mí kàkàrí àpè nàbà. Pbetù nyidu rí nzi iwè ndi dhu-okú dò rò, iwà ma màni ma mà'ù ale nídhuní. Ndirò, ma mà'ù wà dhu kà rârî'ì inè obi nà ndòdò yà fudú ndi ndíbhò Ídzi Màkürù tó kasu, ràrà àhù yà adzi ð ale-ànyà ndi ndítíyà ònà idho ð.

¹³ Nyi nyākà nyalù yà indè ma múdhe obhónángà tó ote, ndíni í'ì tí ídzi ófò tí indè. Nyi nyākà nyòdò ndi ote, yà Yèsù Krístò-nyutsi àlè kí'ì nà a'uta nà, ndirò àzè nà. ¹⁴ Nyi nyākà nyòdò yà indè ka kúdhè ídzi dhu, yà àlè-afí ð rí'ì Ìlílà-Alafí bhà obi ní.

¹⁵ Nyi nyèni wà dhu, Àziyà tó pbirí ð Yèsù ná'ù ale rùbhà wà ma kórò. I ale nínzini ð ale ní Figelò mà Hèrmògenè màna. ¹⁶ Ádràngbàlè Yèsù àkà nditè pbindà ídzinga Ònèsforò bhà idzá-bhà tó, kàrà ndi afídu òpè rò, ndirò kà-nyí àrà nzi iwè rò imbi ð ndi ndí malá rò nídhuní. ¹⁷ Pbetù, Rómà tó kígò ð ndi ndirò àhù rò, kómè ima atdyúna nyú nà, ndàdè ma nála. ¹⁸ Ní, Ádràngbàlè Yèsù àkà ndàbhù àbadhi ràbà Kàgàwà bhà ídzinga, yà adzi ð ale-ànyà itdi ndi ndí ònà idho ð. Ndirò inyí Timòtewù, nyi nyèni Èfèsò tó kígò ð kónzì idù kórò dhu mbèyi nyú.

Yèsù Krístò bhà ídzi múnòwì bhà ófò

(Màt 10.32-33; 1Kò 9.24-25)

2 ¹ Nírò inyí, idhùdu Timòtewù, nyi nyākà nyi'ì obi nà affinù ð, yà Yèsù Krístò màna nyí nyúngbò nyí rò Kàgàwà arítèna indè ídzinga-otù ð. ² Ndirò, nyi nyíri wà íbì ngàmbi-ònzì rò ma múdhe dhu. Ní nyi nyākà nyudhe ka átò kórò yà nyi nyà'ù kífù rí dhu tí, 'adè inè 'ùdhe ka átò ngùkpa ale tó dhu tí ale tó.

³ Yèsù Krístò bhà ídzi múnòwì bhèyi, nyi nyākà nyondù àpè-dzi átò, yà ma mí kòndù dhu bhèyi. ⁴ Múnòwì-kàsù ònzì rí ale náka nzá ndàbhù yà ìnzì rí múnòwì-kàsù ònzì ale tó dhu ràtdù afina, ndi ndòzè kàsuna rika pbindà àdràngbàlè-idhè rò. ⁵ Ndi dhu bhèyi tí, màlè mà tó íkpa íkpa rí ale tó ka kí nzi àdè dhu lè mà kónzì ní perè nàbhù, ìnzà kífù ndi íkpa-tidò tó hyátá rò. ⁶ Ndirò, inga òbhì ndi ndí rò àpè nàbà ale, náka ndi ndàbà ndi inga ð 'ò'ò dhu angyi. ⁷ Timòtewù, nyi nyākà nyirè nga mbèyi wò indè ma màndò dhu dó, Ádràngbàlè Kàgàwà rí nyabhù nyèni i dhu kórò nídhuní.

⁸ Nyi nyākà nyirè yà ndi nìngbè íbhu ð rò Yèsù Krístò, Dàwudí-dhú bvè ale, àdhàdhì yà ma marúnona indrù tó Kàgàwà bhà Ídzi Màkürù aròvona dhu bhèyi. ⁹ Ndi Ídzi Màkürù-okú dò rò ní ndi ma mí àpè àbà, ràrà àhù ka kí mosò nzère dhu ònzì arí ale bhèyi dhu ð. Pbetù, ka kí nzi àdè Kàgàwà bhà Ote nòsò. ¹⁰ Wò dhu-okú dò rò ní ndi ma mí kórò dhu-dzi òndù, Kàgàwà óvò fíndà ale-okú dò rò. Ndi dhu bhèyi ní ndi abádhì átò

rädè ògè nábà Yèsù Krístò-otù ð, 'àdè kàbhà dhòdhòdhóngà tó àdrùngbànga tó awáwà nábà. ¹¹ Yàrí ní ndí àkákà ka'ù te:

Àlè kapé 'í'í atdíkpá àlè káve kà mànà dhu tí, ní àlè kokoya átò atdíkpá ípiróngà ð kà mànà.

¹² Àlè kapé àpè-dzi òndù atdíkpá kà mànà, ní àlè konyuya idzi átò atdíkpá kà mànà.

Àlè kapé àtina inzà àlè réni ka, ní kádèya àtina átò, inzà ndí réni àlè.

¹³ Inzì àlè kapé Kàgàwà ènò àlè tó dhu ònzi, ní àbadhi ní yà ndí ndèndè dhu ífè arí ale.

Obhó tí, àbadhi ní inzì rädè vurò dhu ònzi ndí ndèndè dhu rò rò ale.

Kàgàwà-nyìkpò nòfì dhu ònzi arí kasutále

(1Ti 1.3-7,18-20; Yàk 5.19-20)

¹⁴ Nyi nyàkà nyisè kòkò indè ma mènò dhu indrù tó. Nyi nyàkà nyovò dhu abádhí tó Kàgàwà-ònzì rò nyati, abádhí rákà nzá 'ònzì anya òtè-tì t'òngùta dè. Obhó tí, í agòta ð ka kábàna ídzinga rí'í ìmbà. Pbéù, kárf í dhu níri rí ale tó a'uta àbhè rùgolo ndí. ¹⁵ Nyi nyàkà nyònzì òbí nyitè nyi Kàgàwà-ònzì iwà kùdhe, ndàdè à'umà àkákà dhu tí ale tí, ndirò inzì nyina riwè kàbhà kasu-okú dè rò ale tí. Nyi nyàkà nyitè nyi átò Kàgàwà bhà obhónà òtè èno rí otùna ð indrù tó ale tí. ¹⁶ Nyi nyàkà nyindri nyi itse nyú ìmbà tíya nà, ndirò inzì rí Kàgàwà-òvò ífè agòta rò rò. Obhó tí, í dhu ònzi arí ale róngo òwu angyi tí inzà Kàgàwà ózè dhu t'ònzita ð. ¹⁷ Abádhí-òtè róngo indrù inza, àdhàdhì ítritrè otú náarí ale-ngbò inzà dhu bhèyi. Í ale nzínzi ð ale ní Himèneyò mà Filetò nà. ¹⁸ Abádhí indrì wà ì itse obhóna rò rò, 'àmbe àtina dè iwà Kàgàwà rùngbe àlè ihu ð rò. Ndi dhu bhèyi ní ndí abádhí arí atdídhená ale tó a'uta inzà. ¹⁹ Pbéù, Kàgàwà ódè tsùkpòna idza náaríde pòtsò pòfna dè. Ndirò, yàrí ní ndí kà-rò ka kándí ize tí dhu: «Ádrùngbàle Kàgàwà èni wà pbìndà ale tí arí'í ale.» Ndirò ngàtsi andítá ní: «Ádrùngbàle Kàgàwà-òvò ilè rí ale, náká ndìndà ndí nzérenga rò rò.»

²⁰ Ádrùngbà idza ð ka kí nzí àdè orò mà, orú odziya nà ngùkpá sùma-tidò mànà ní ka kòbhòlò wìtè kèlé nótù. Pbéù, ka kádè otùna átò ní, itsu ní màtí, ndirò anzi ní màtí ka kòbhòlò dhu. Angyinà rò rí'í tsí ní ka karí kasu ònzi ífuta nà àkà idho ð, ndirò olunà rò rí'í tsí ní, ka karí kasu ònzi kórò ngùkpá idho ð.

²¹ Ndirò, ndí ale apé ndù'ò ndilá Kàgàwà-nyìkpò ð kórò kòkò ma mènò dhu ð rò, ní rädè ndilá ífuta nà àkà idho ð ka karí kasu ònzi ní wìtè bhèyi. Ndi wìtè ní yà idza-àbadhi ópì fíndà ndilá igi, kà dzèna ònzi rädè, ndirò kà rädè idyina ndònzì kórò ídzi kasu ní wìtè.

²² Nyi nyàkà nyòkè yà zàdhà-atdyú arí'í dèyà nzére dhu-tsù rò, nyadè obhónána ònzi nyi nyí dhu nònè. Nyi nyàkà nyi'í a'uta nà, àzè nà, nyadè àdì màrèngà ð kàkà ílilá afiya nà arí 'ítsò Ádrùngbàle Kàgàwà rò ale mànà. ²³ Nyi nyàkà nyodhò ìmbà tíya nà ndirò ìmbà ídzi dhu mà arí'í òyà agòta. Nyi nyèni wà dhu, kà rarí anya íbho. ²⁴ Obhó tí, Ádrùngbàle Kàgàwà bhà ino rí nzí àdè anya ònzi. Pbéù kàkà ndí'í iyò arádi kórò ale mànà ale tí, ndirò dhu ùdhe rädè indrù tó, ndàdè indrù tó dhu-dzi òndù ale tí. ²⁵ Kà rädè àrà dhu òvò rò iyònga ð ndí ndénona dhu àgò rí ale tó. Obhó tí, ngàtsi ní Kàgàwà rädè abádhí àbhè rùgèrè ì 'èbhà ftyò nzérenga, ndíni abádhí èni tí obhóna. ²⁶ Ndi dhu bhèyi ní ndí abádhí rí 'àdù ftyò ídzi irèta ð, 'àdè ùvò yà ì àtsi ònà Pòfòmvo bhà àdà ð rò. Kòtsì abádhí ndíni ongó tí ndí ndòzè dhu ònzi.

Ìndrù rábàna tdè Yèsù ingo rò àpè

(Tit 1.10-16; 2Pé 2.1-22; Yud 1-3)

3 ¹ Timòtewè, nyi nyàkà nyèni dhu, tdè Yèsù ingo yà adzi ð rò, indrù rüda òyá idho^a rari àpè tó. ² Obhó tí, ndí kàsùmì ð, indrù róngo a'itále tí, ndirò fàrangà nózè ale tí. Abádhí róngo ì tìrò arí 'ífè ale tí, ndirò 'idzì arí ale tí. Abádhí róngo átò Kàgàwà ní

^a3.1 Tdè Yèsù ingo yà adzi ð rò, indrù rüda òyá idho tí Polò rätina ní yà Yèsù írà wemberè tí yà adzi ð dhu-dzidò rò ndí nòpè idho, ràrà àhè kà ríngò ònà idho ð.

arí dhu èno ale tí, ndírò ìnzí arí ì nódhí ale-tsù dhu ìri ale tí. Abádíhí rǒngo ìnzí arí òtsò àbhǎ ale tí, ndírò ìnzí arí Kàgàwà ìfù ale tí. ³ Abádíhí rǒngo ìmbà arí'ì àzè nà atdí ale nà màfí ale tí, ndírò ìnzí arí dhu èba ìndrù tò ale tí. Abádíhí rǒngo ìndrù èdhǎ arí, ndírò ìmbà ìtsína arí nzére dhu ònzí ale tí. Abádíhí rǒngo òròrè ale, ndírò ìdzi dhu nòndrò ale tí. ⁴ Abádíhí rǒngo òdhíya ipfò arí 'àbhù òmvù tò ale tí, ndírò ìnzá 'ìrè nga rǒrò arí dhu ònzí ale tí. Abádíhí rǒngo 'ìdzí arí ale tí, ndírò yà adzi ò arí ìndrù-idhè ìkà nzére dhu-tidò nòzè Kàgàwà òzè 'àmbènà rò ale tí. ⁵ Abádíhí rí 'èlǎ Kàgàwà òzè dhu ònzí arí ale bhèyi, pbètù ìnzí 'àdù Kàgàwà òzè dhu tò àdràngbànga tó obí ná'ù. Ní nyí nyàkà nyàndà nyí ì ale rǒ rò. ⁶ Obhó tí, abádíhí nzínzi ò atdídhénà ale ròwu ùtsù rǒ ìndrù-idzà ò, 'àdè ìvíví fíyò ìrèta nà vèbhále nótì fíyò àdà ò. Ì vèbhále ní kàkà atdídò fíyò nzérenga-obì òsè, ndírò yà adzi dǒ kóró dhu-tidò-atdyú òho arí. ⁷ Abádíhí òzè kudhe dhu fíyò bìlínanà, pbètù ìnzí 'àdù òwu ùvò obhóngà nǎnǎ ì 'í akekpá màfí dhu ò. ⁸ Kǒkò ìndrù-dzà ò ròwu ùtsù rǒ màlímó ròwu 'àgò rǒ obhóngà nà àdhàdhí Yànì mà Yàmberè mànà náagò ì Músà nà dhu bhèyi. Abádíhí ní iwà fíyò ìrèta ìnza ì, ndírò iwà fíyò a'uta óngò ìvíví ale. ⁹ Pbètù abádíhí rí nzí òndri angyi tǎdídò, kóró ale rí abádíhí rǒnzina àrì nǎnǎ, àdhàdhí ka kǎni Yànì mà Yàmberè^b mànà rǒnzina àrì dhu bhèyi ìdhuñí.

Polò rí Timòtewà àvì ràpǎ afina fíndà ka kúde dhu rǒ dhu

¹⁰ Pbètù ìnyí Timòtewà, nyí nyírí wà ìndrù tò ma múdhèna dhu, ndírò nyí nyála wà ma mǎ'ì nà màtsò. Nyí nyúni wà ma múdhe ndíní ma monzi tí dhu, nyadè pbàkà a'uta àla. Nyí nyála wà ma móndu dhu-dzi tí dhu, ma mǎ'ì àzè nà tí dhu, ndírò ma màpǎ afídu pbàkà kasu t'ónzita rǒ tí dhu. ¹¹ Nyí nyéni wà rùdú ka kávu tí, ndírò ma màbà àpèbè tí Atiyòkiya mà, Ìkòniyò mà, Lístà mànà tó kígò ò dhu. Ma màbà ì àpèbè, pbètù Àdràngbàle Yèsù ràdù mìgù òyá rǒ kóró. ¹² Obhó tí, yà Kàgàwà òzè dhu bhèyi ì nòzè 'òkò Yèsù Krístò nà ì úngbò ì dhu-otù ò kóró ale-rǒ ka kávu àvù. ¹³ Pbètù, nzére dhu ònzí arí ale mà, ìndrù ètrá arí ale mànà ròko 'àmbe òwu dǒ angyi tí ì nzére dhu t'ónzita ò. Abádíhí rí ìndrù ètrá, ìndrù ràdù 'ètra átò.

¹⁴ Pbètù ìnyí, nyí nyàkà nyapǎ nyí yà ìndù ka kúde, ndírò yà nyí nyá'ù obhó dhu tí dhu rǒ. Obhó tí, nyí nyèni wà ì dhu núde ìndù ale. ¹⁵ Ndírò, ròpè ndí ìndù ngbànga ò rò, nyí nyéni wà Kàgàwà bhà Hílǎ Andítá. Ì Andítá rí nyabhè nyèni dhu-ònga t'òvòta, ndíní nyadè tí ògè Yèsù Krístò nyí nyá'ù dhu-otù ò. ¹⁶ Kàgàwà ènda ndí kóró pbìndà Andítá nandí ale. Ndírò, ndí Andítá tó ìdzinga ní: ndùdhe obhó dhu ìndrù tò, ndàdù ìndrù bhà afátá nítè ndí ale tò. Kà rí nzére dhu òsò ìndrù tò, ndàdù Kàgàwà òzè dhu bhèyi ka kóko dhu ùdhe ìndrù tò átò. ¹⁷ Ndí dhu bhèyi ní ndí, Kàgàwà rí pbìndà dhu tí rí'ì ale ònzí, rí'ì dòtsí ndí nóbhòlò kóró ìdzi kasu t'ónzita tò ale tí.

Kàgàwà bhà Ote t'únòta dǒ èyátá

4 ¹ Ma mí dhu èyá ìndù Kàgàwà-ònzí rǒ, ndírò Yèsù Krístò-ònzí rǒ. Ndí Yèsù Krístò ní ndí ipírò rǒ rí 'òtù ale mà, èvèvè ale mànà ànyà nítíyia, yà adzi ò ndí ndírà, ndàdù pbìndà Àdràngbànga tó ìdzi ìdì rǒ. ² Ma múyàna dhu ní: Nyí rǎkà nyongò Kàgàwà bhà Ote ènò ìndrù tò. Nyí nyàkà nyongò kènd bìlínanà, àkàkà kàsùmì ò, ndírò ìnzá àkà kàsùmì ò màfí. Ìndrù tò nyí nyí dhu ùdhè rò, nyí nyàkà nyongò ìndrù bhà afátá nítè ndí ale tò, nyadè òrè nzére dhu nònzí ale dǒ. Nyí nyàkà nyongò dhu òvò ìndrù tò rǒnzí ìdzi dhu. Ndírò, nyí nyàkà nyongò ì dhu ònzí ìndrù tò dhu-dzi òndù nyí nyí rǒrò. ³ Obhó tí, kàsùmì ì'iyà ìnè yà ìndrù rí 'ùvò ìnzí 'ìrì fíyò ka kúdhèna obhónànga tó ote ònà. Pbètù abádíhí owuya ì 'í atdyúna òho dhu ònzí rǒ, 'àdù bǎya nǒfò dhu ùdhè rí fíyò màlímó-tsù nàndu. ⁴ Abádíhí owuya 'ùvo rǒ ìnzí ìrì obhóngà tó ote, 'àdù 'òzè 'ìrì títò tó imbe kèlè. ⁵ Pbètù

^b3,9 Yànì mà, Yàmberè mànà ní Mísìrì tò pbìrì ò ì'ì màzì tó òyò ale-òvò. Abádíhí anzi títò tó wíwì Músà mà, Fàrawè mànà ònzí. Ndí Fàrawè ní'ì Mísìrì tò pbìrì ò àdràngbà kamà (Uvt 7.11-22; 8.7-19).

inyi, nyi nyàkà nyotò afĩnù kóró dhu ð, nyadè àpè-dzi nòndù. Nyi nyàkà nyunò Yèsù Krístò bhà Ídzi Màkùrù, nyadè funù Kàgawà ábhù ngùkpà kasu ònzì mbéyi kóró.

Pòlò rí ndí ndóvè dhu nóvo dhu

⁶Ima nàndà dhu nĩ, ma mà'ù wà mabhù pbàkà ípìrònga Kàgawà tò kà-nyìkpó nòfò perè tí. Ndirò, ma mónvè ònà kàsùmì nìndù wà ndí. ⁷Ma mùgýè idzi ìla. Ma mètùsà wà pbàkà onghù. Ma módò pbàkà a'uta. ⁸Ròpè ndí kòmbí, ka kili wà màlè mà tó màkàkè idù. Ndi màkàkè ní obhónánga ònzì arí ale tó, yà obhónánga dó arí indrù-anya itdi Ádràngbàle níbhoya idù, yà adzi ð ale-anya itdi ndí nínnganí. Ndirò, kíbhoya nzí ka idù tí, pbétù kùbhòya ka átò kóró ale tò. Í ale ní kàkà kà ríngo dhu nózè 'ala ale.

Pòlò òzè Timòtewà rìrà tina ò dhu

⁹Timòtewà, ónzì obi nyirà tsakàtsàkà tidu ò. ¹⁰Obhò tí, Dè mà nùbhà wà ima atdirò, yà kòmbí arí adzi ð dhu ndí ndózè dhu-okú dò rò. Ní, kàrà wà Tèsàlònikà tó kígò ò. Ndirò, Krèskè àrà wà Gàlātiyà tó pbìrì ò, Titò ràdè àrà Dàlmàtiyà tó pbìrì ò. ¹¹Ní, Lukà rí'í atdirò tí tidú. Nírò, idyi Màrkò nyiwù màrà àzú, kà rí dzànàdu ònzì ònzì abho Kàgawà bhà kasu ð nídhuní. ¹²Ma móvi Dòkíkò ràrà Èfesò tó kígò ò. ¹³Ní, àzú nyi nyirà rò, idyi nyídyi yà Kárpò bhà ma màbhà Trowà tó kígò ò rùdú oré mèdzarè nyirà nà. Írà nyirà pbàkà bhùkù nà átò, ròsè dòtsi ní yà ìzà-ndí nĩ ka kòbhòlò, kadù ùkpòrònà bhùkù.

¹⁴Àhsandurè, kyèkyè-àba, nónzì nzére dhu abho nyé rùdú. Ní Ádràngbàle Yèsù rí ndí àbadhi ùbhò rùdú kònzì dhu-bvù rò. ¹⁵Nyi nyàkà nyotò nyi kà ròrò átò, kàgò àlè kúdhè dhu obi nyé nà nídhuní.

¹⁶Wemberè tí ma mára anya ènò nínnganí, atdí ale mà nídè nzá dzidu dó. Pbéù, kóró ale úbhà ma. Ní, Kàgawà àkà nzá ndòzè ndí dhu afátá tí abádí dó. ¹⁷Pbéù, Ádràngbàle Yèsù ónzì ndí dzànàdu ndìbhò obi idù, ndí'í ma muno tí pbìndà Ídzi Màkùrù marà ùtsànà, kóró ìnzí ní Pbhàhúdí mà ràdè ìrìnà. Ndirò, kípfo ima àrì-lí'ò rò. ¹⁸Ádràngbàle Yèsù rí mipfò kóró nzére dhu ð rò, ndàdè migù ndàbhù ma motsù pbìndà Ádràngbànga tó idzi ò òrè-akpà ò. Kàkà ilèta nà dhòdhòdhóna nà! Àmìnà.

Bhàrèwà ríku dóná rò ovita

¹⁹Òvì nyóvì Pèrèsílà mà Àkilà nà, ndirò Ònèsfòrò bhà idzá-bhà màrà. ²⁰Rástò òdì wà Kòritò tó kígò ò. Ndirò, ma màbhà Tròfímò Miletò tó kígò ò, andí nà kà rí'í dhu-okú dò rò. ²¹Nyi nyàkà nyonzi obi, nyirà àhù àzú angyinà rò ádràngbà giri tó kàsùmì tò.

Èyùbulò mà, Pudè mà, Linò mà, Klòdiyà mà, Yèsù ná'ù àlè t'ádóna màrà kóró, nóvì nyi atdídò.

²²Ádràngbàle àkà ndí'í nyi nà! Kàkà nditè pbìndà ídzinga fùkù!